

for Privatisterne. Privatister kunne ikke møde med Skolens Vidnesbyrd, og lave Lovforslaget saaledes, at der ikke bliver Adgang for Privatisterne til at faa en Uddannelse, som Staten nu en Gang kræver, vil være urigtigt, idet man da vil afskære mange brave unge Mennesker fra virkelig at faa Adgang til de Goder, som Staten byder gennem sine Embeder, og navnlig — naar man ser paa den anden Side — afskære mange Mennesker fra at komme til at gøre en Gerning i Statens Tjeneste. Jeg mener altsaa, at man maa forbeholde Privatisterne Ret til at gaa til Eksamen og til at faa Eksamensvidnesbyrd, og vil man det, kan man, saaledes som Lovforslaget er bygget, ikke helt slaa en Streg over Eksamensvæsenet. Jeg fremhæver her, at Lovforslaget er saaledes bygget, fordi jeg tror, at man ikke her tilstrækkelig har haft Opmærksomheden henvendt derpaa. Lovforslaget giver til alle Sider den mest omhyggelig gennemførte Frihed, idet det ikke paabydes nogen som helst Mand at lade sine Børn undervise paa en vis bestemt Maade. Man kan, om man vil, lade sine Børn søge Mellemkolen eller Ungdomsskolen, og man kan, om man vil, helt undgaa Skolen, og Resultatet kan dog i Slutningen blive det samme, idet vedkommende kan faa sin Eksamen. Man kan lade sit Barn indtræde paa hvilket Punkt af Mellemkolen og Ungdomsskolen, man vil. Lovforslaget giver fuldstændig fri Adgang i saa Henseende. Man kan lade sit Barn blive i Folkeskolen indtil det 14de Aar, om man vil, og saa — naar man ved Siden deraf sørger for privat Undervisning, navnlig i Sprog — lade Barnet gaa ind i den højere Skole, om man vil dette. Det er, som sagt, ordnet med den største Hensyntagen netop til Folks Frihedstrang paa dette Omraade. Derfor er det, som sagt, nødvendigt at holde Eksamen for Privatisterne. Vil man saa meget som muligt bort fra det hele Eksamensvæsen, maa man lade Skolens Vidnesbyrd træde i Stedet, og under Heusyn dertil er det, at jeg har nogen Betænkelighed ved at tillade alt for mange Skoler at indrette sig med 2 eller 3 Klasser, for saa faa deres Elever en for kort Undervisning, og Skolernes Undervisning bliver da meget kursusagtig, og de kunne derfor ikke give dette Vidnesbyrd.

Det er altsammen noget, der kan tages under Overvejelse. Lovforslaget — naar det gennemføres — skaber ikke pludselig paa een Gang disse ny Skoler, der er jo en lang Række af Aar, hvor Over-

gangsbestemmelserne virke. Først 1907 blive de første Eksaminer efter Mellemskolernes Ordning afholdte, og først 1910 bringer de første Studenter efter denne ny Ordning. Der er da god Tid til at se sig for og give Skolerne Adgang til at ordne deres Undervisning paa bedste Maade. Som sagt, det Ændringsforslag, her er stillet under Nr. 2, er, i alt Fald saaledes som det staar, efter min Mening ganske umuligt. Det vil ikke være rimeligt, at Rigsdagen vil give Ministeren en saadan Bemyndigelse, at han kunde indrette to, tre eller fire Skoler med etaarige Klasser efter eget Forgødtbefindende. Og hvad Ændringsforslag Nr. 30 angaar, som hænger sammen dermed, da viser det tydelig nok i den Retning, jeg talte om i Gaar, at det maa ende med, at man vil paanøde Folkeskolen Undervisning i fremmede Sprog i de højere Klasser, thi naar dette vedtages, bliver det jo saaledes, at ganske vist skulde der ved 11—12 Aars Alderen kun prøves i Dansk, Regning og Skrivning, som ere Folkeskolens almindelige Fag, men saa snart der blev Tale om Optagelse i en toaarig Mellemskoles yngste Klasse, maatte der tillige kræves Prøve i Begyndelsesgrundene i Engelsk og Tysk. Naar man derfor vil, saaledes som Forslagsstillerne tænke sig det, indrette de toaarige Mellemskoler, vil det føre til, at man ved Optagelsen der prøvede Eleverne i de fremmede Sprog, og da Forslagsstillerne jo ville have Folkeskolen og den lærde Skole knyttede sammen, vil det ubetinget føre til det samme Resultat, som man nu ser i Norge, at man faar indført trindt omkring Undervisning i fremmede Sprog i Folkeskolen. Det kan jeg ikke ønske. Derimod ønsker jeg nok at støtte den Bevægelse, som der er mange Steder for, at Kommunerne oprette kommunale Realskoler med Adgang for Elever fra Folkeskolen og i det hele taget med Forbindelse med Folkeskolen. Det kan jeg bedre forstaa, det er jo helt frit, enhver Kommune kan indrette sig, som den vil, men komme ind paa Lovbestemmelser om at indføre fremmede Sprog i de højere Klasser i Folkeskolen i Almindelighed, vil jeg ikke være med til. Og det er Resultatet af Ændringsforslaget, det er den Vej, disse Ændringsforslag anvise.

Nu blev der af Ordføreren for Forslagsstillerne sagt mange fortræffelige Ting, men Ting, som ogsaa paa mange Punkter slet ikke passe med Ændringsforslagene, men navnlig blev det sagt, at Forslagsstillerne vare meget imod, at Lovforslaget